

Vlaanderen
is omgeving

‘Een interdisciplinair
labo van duurzame
ontwikkeling van groen
in de stadsrand’

13-17 september 2016

SUMMERSCHOOL CURANGE-LES-BAINS

AMBITIES

BOUWSTENEN

OOGST

ERVARINGEN

CONTACT

AMBITIES

NIEUWE PERSPECTIEVEN

MAATSCHAPPELIJKE VERANDERING

RUIMTE VOOR EXPERIMENT

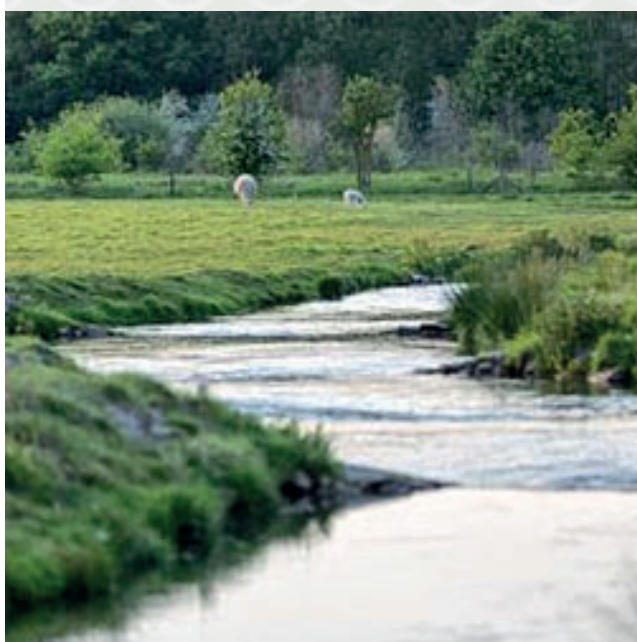
AMBITIES

BOUWSTENEN

OOGST

ERVARINGEN

CONTACT

NIEUWE PERSPECTIEVEN

Curange-Les-Bains is een open ruimte gebied in de Demervallei tussen Hasselt en Herkenrode. In de jaren '40-'60 was deze locatie 'de place to be' voor Hasselaars die zich in het groen wilden ontspannen. De laatste jaren investeerde men in de restauratie en inrichting van de omgeving van Herkenrode.

Toch liggen er nog heel wat uitdagingen in het tussengebied tussen Hasselt en Herkenrode. Het gebied herbergt verschillende functies maar heeft geen uitgesproken identiteit en heeft de dag van vandaag een vrij geringe betekenis voor omwonenden. Kortom, het is een 'vergeten' groene ruimte die nood heeft aan frisse ideeën en die zich bij uitstek leent om opnieuw groen tot in de stad te brengen. Via deze summerschool wilden we vanuit een zeer multidisciplinaire groep, nieuwe duurzame perspectieven voor dit gebied genereren.

MAATSCHAPPELIJKE VERANDERING

De wereld barst van de uitdagingen. Kleine uitdagingen, of grote, zoals klimaatverandering, verstedelijking, vergrijzing of vereenzaming. We hebben nu en in de toekomst een belangrijke rol om met deze uitdagingen om te gaan en een duurzame samenleving mee vorm te geven.

Via deze summerschool wilden we een heel multidisciplinaire groep (studenten, overheden, buurt, docenten...) laten nadenken over maatschappelijke verandering, en dit door het aanreiken van een heel concreet vraagstuk. We wilden tijd en ruimte creëren voor interactie, inspiratie en om bruggen te bouwen tussen verschillende leefwerelden.

RUIMTE VOOR EXPERIMENT

Zowel de VLM als het departement Omgeving (Ecocampus) beschouwen het als een belangrijke opdracht om vernieuwing te stimuleren door experimenten op te zetten.

Door studenten met een heel diverse achtergrond op een concrete case te laten werken, wou de VLM een stukje dynamiek en nieuwe spirit binnenbrengen in het proces van gebiedsontwikkeling.

Ecocampus wou met dit experiment nieuwe inzichten in het multidisciplinaire leren verwerven, en ook de aanpak, ervaringen en resultaten delen met geïnteresseerden binnen het hoger onderwijs.

BOUWSTENEN

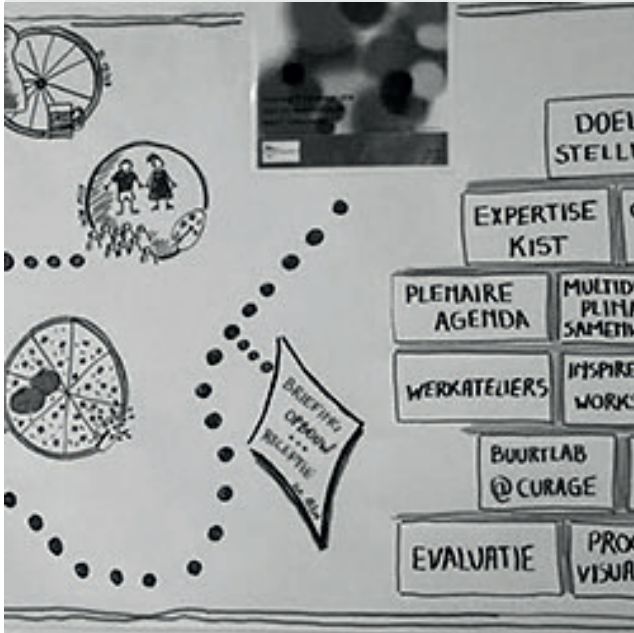
AMBITIES

BOUWSTENEN

OOGST

ERVARINGEN

CONTACT

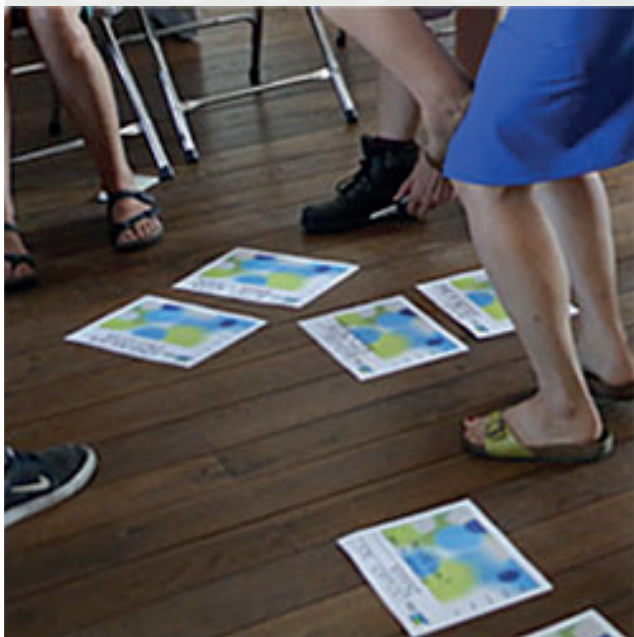

ALGEMEEN - INTRO

Van 13 tot 17 september 2016 vond de summerschool 'Curange-les-Bains' plaats. Een multidisciplinaire groep van studenten, experts, gebiedskenners en buurtbewoners ging met elkaar in dialoog.

De studenten, uit verschillende studierichtingen, verkenden zo de toekomstmogelijkheden voor 'Curange-les-Bains', een vergeten stukje groene ruimte tussen Hasselt centrum en Herkenrode. Een begeleidend team (4 personen) van VLM en LNE gaf van februari 2016 tot en met oktober 2016 vorm aan het traject.

Zij stippelden gezamenlijk en in overleg met de verschillende actoren de weg uit en brachten een heel aantal bouwstenen bij elkaar.

ALGEMEEN - DOELSTELLING

Met de summerschool 'Curange-les-Bains' daagden we de studenten uit om voor een buitengebied in de stadsrand van Hasselt een duurzaam toekomstperspectief uit te werken. Bijzondere aandacht ging hierbij uit naar het vinden van een evenwicht tussen de verschillende functies en opportuniteiten in het gebied.

De studenten ontwikkelden vernieuwende ideeën voor het bevorderen van groen in de stadsrand op lange termijn (tijdshorizon 2050) en brachten gebiedsvoorstellen aan die op korte termijn realiseerbaar zijn.

De studenten maakten de voorstellen tastbaar voor de beleidsmakers, de docenten en de bewoners van de buurt tijdens het buurtlab@curange op zaterdag 17 september. Die dag gingen ze op een creatieve manier in dialoog met de bezoekers van het buurtlab. Bezoekers kregen zo de kans om de ideeën te verrijken of er nieuwe aan te brengen.

PRAKTISCH - MENSEN

We sloegen de handen in elkaar met verschillende hogeronderwijsinstellingen (PXL, U Hasselt, Erasmushogeschool Brussel, KU Leuven en Ugent). In totaal namen 20 studenten deel uit 9 verschillende studierichtingen.

- Bachelor in de Landschaps- en Tuinarchitectuur
- Master in Toerisme
- Bachelor in Toerisme en Recreatiemanagement
- Bachelor leraar secundair onderwijs
- Master in de Stedenbouw en Ruimtelijke Planning
- Bachelor Sociaal Werk
- Master in de Bio-ingenieurswetenschappen
- Bachelor in de Ergotherapie
- Bachelor in het Communicatiemanagement

De begeleiding van de summerschool gebeurde door experts van VLM, LNE, docenten/onderzoekers van deelnemende opleidingen en nog een aantal inhoudelijke experts. De Stad Hasselt, Natuurpunt, het Agentschap voor Natuur en Bos, het Agentschap Onroerend Erfgoed, landbouwers, vertegenwoordigers van Hasseltse verenigingen, de vzw Herkenrode, de provincie Limburg en het provinciaal Natuurcentrum, Ruimte Vlaanderen en de Heemkundige kring deelden inhoudelijke gebiedskennis tijdens de summerschool.

PRAKTISCH - GEBIED

De Demervallei tussen Hasselt en de abdijsite van Herkenrode was ooit dé ontspanningsplek in het groen voor de Hasselaars. Dankzij het populaire kanaalzwemmen in Kuringen in de helft van vorige eeuw kreeg deze plek de naam 'Curange-les-Bains'. Vandaag vormt het een 'vergeten groene ruimte' zonder uitgesproken identiteit, verscholen achter woonwijken en 'grijze infrastructuur', zoals het containerpark, een bedrijvenzone, een spoorweg, de gevangenis,...

De laatste jaren werd al heel wat geïnvesteerd in de restauratie en inrichting van de omgeving van Herkenrode. Toch liggen er nog heel wat uitdagingen in het tussengebied, tussen Hasselt en Herkenrode. Net dankzij de ligging vlakbij het Hasseltse stadscentrum én het vijverkerengebied - dé topnatuur binnen het landschapspark [De Wijers](#) - , biedt dit tussengebied ook heel wat toekomstmogelijkheden als groene stadsrand.

Zo dromen mensen die betrokken zijn bij het gebied van een stadsrandbos, een Demerfietsroute met ontmoetingsplekjes in het groen, een robuuste natuurverbinding, Herkenrode als onthaalpunt voor bezoekers in De Wijers,...

PRAKTISCH - WERKPLEK/BUDGET

Werkplek

We kozen ervoor om ons tijdens de summerschool midden in het gebied te nestelen. Onze werkplek bevond zich in het poortgebouw van de Abdij van Herkenrode. Deze Abdij, die begin 1179 het centrum was van het graafschap Loon, is de stille getuige van het groots verleden van dit gebied. Later, in 1217, werd Herkenrode de eerste vrouwenabdij van de cisterciënzerorde in de Nederlanden. Overnachten deden we op fietsafstand, in de jeugdherberg van Hasselt. Op die manier doorkruisten de studenten dagelijks het gebied.

Budget

VLM en het department LNE financierden de summerschool met de Europese steun via het Life+ project 'Green4Grey'. Dit project heeft als doel om onbebouwde restructies in een verstedelijkte omgeving een nieuw veelzijdig en natuurlijk karakter te geven.

OPSTART - STARTMOMENT

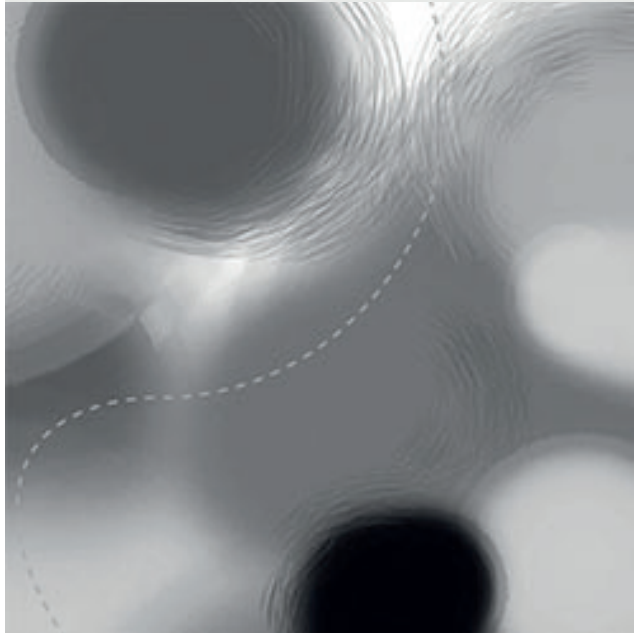
Methodiek: Reflecteren over interdisciplinaire praktijken aan de hand van presentaties van goede voorbeelden.

Doel: Detecteren van de verschillende perspectieven en verwachtingen van het programma van de summerschool én inspiratie bieden voor interdisciplinair werken in eigen lespraktijken.

Van meet af aan gingen we participatief en multidisciplinair aan de slag. Eind april nodigden we opleidingsverantwoordelijken/docenten en studenten van de opleidingen van U Hasselt, PXL en Erasmushogeschool Brussel uit voor een startmoment. Het doel daarvan was om de verschillende perspectieven en verwachtingen te detecteren in de verdere uitbouw van het programma van de summerschool. Tijdens deze dag dachten we vooral na over de opbouw van de summerschool, maar ook over de mate waarin we de studenten de vrijheid zouden laten om zelfsturend aan de slag te gaan.

Welke randvoorwaarden leggen we op? Kunnen studenten van de beoogde richtingen om met veel vrijheid? Hebben ze nood aan bijkomende creativiteits-training? Hoe sterk structureren we de week; hoeveel vrije werkruimte laten we? Hoe belangrijk is reflectie? Laten we ze participeren met buurtbewoners, en zo ja hoe?

PROGRAMMA SUMMERSCHOOL

Methodiek: visueel aantrekkelijk programma met heldere structuur

Doel: groep van studenten houvast geven in de summerschoolaanpak

Het programma is opgebouwd volgens het een stramien van (1) kennismaken met elkaar en de doelstelling, (2) divergeren, out of the box, (3) convergeren, in the box, en (4) actie en implementatie. Dit stramien lijkt in eerste instantie lineair opgebouwd, maar in de praktijk is het noodzakelijk om regelmatig loops in te bouwen naar een voorgaande fase.

[Programma Summerschool \(PDF\)](#)

SUMMERSCHOOL - EXPERTISEKIST

Methodiek: kist met fiches waarop gegevens staan van experts

Doel: advies inroepen van deskundigen en inhoudelijke inbreng versterken

Deze kist (in de praktijk een fichebak) bevatte de 19 fiches van de verschillende experts en een overzicht van wanneer deze experts tijdens de summerschool aanwezig waren. De experts hadden expertise in ruimtelijke planning, duurzame ontwikkeling, communicatie, mobiliteit, biodiversiteit, lokale gebiedskennis, participatie, design thinking enz. De studenten konden bij deze experts terecht voor o.m. kennis, nieuwe perspectieven, klankbord, procesondersteuning. Op een overzicht stond duidelijk aangegeven wanneer ze welke expert konden bevragen en inschakelen.

[Expertisekist Summerschool \(PDF\)](#)

BOUWSTENEN

SUMMERSCHOOL - MULTIDISCIPLINAIR

Methodiek: plenaire reflectie en multidisciplinaire teams/werkgroepen

Doel: studenten leren 'out of the box' denken en denken in de wereld van andere disciplines

Via deze summerschool traden studenten in overleg met studenten en experts uit andere disciplines, maar ook met buurtbewoners. Zo kwamen ze in aanraking met andere waarden en opvattingen. Zeker als het gaat om een duurzaamheidsvraagstuk kunnen verschillende waardensystemen in botsing komen. Studenten raakten geïnspireerd door elkaars werelden en bouwden zo bruggen. Ze dachten na over verschillende scenario's voor de toekomst. Toegankelijke en breed gedragen gebiedsvoorstellen bewijzen dit.

SUMMERSCHOOL - GEBIEDSINFO

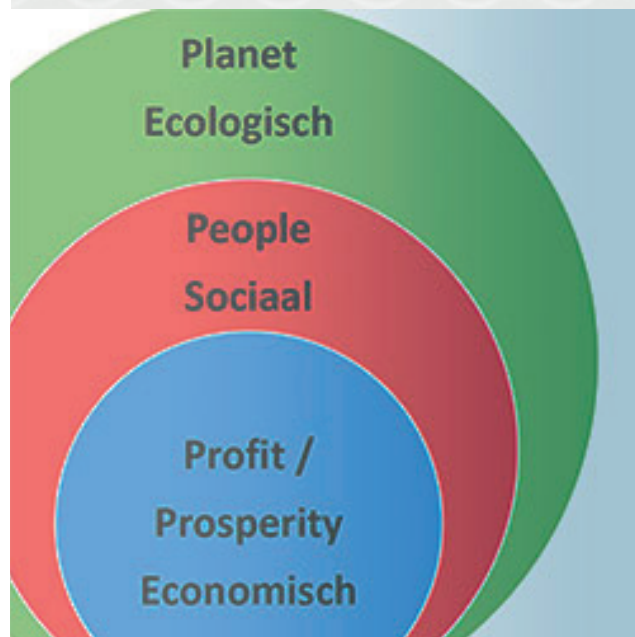
Methodiek: digitale en analoge informatie beschikbaar stellen én dialoog met gebiedskenners

Doel: ten alle tijden inzicht geven in de plannen voor het gebied

Tijdens de summerschool konden studenten op verschillende manieren informatie over het gebied inwinnen. In eerste instantie waren er heel wat gebiedskenners aanwezig, en was er ruimte om op eigen houtje het gebied in te trekken. Daarnaast verzamelden we ook verschillende losse elementen die konden dienen bij planvorming zoals:

- [Basiskaartenatlas \(PDF\)](#)
- [Wensacties voor Curange \(partnerbevraging voorjaar 2016\) \(PDF\)](#)
- [Geleid\(e\) terreinbezoek\(en\) \(PDF\)](#)
- Zelf op verkenning gaan in het gebied

SUMMERSCHOOL - KADER DO

Methodiek: powerpoint-presentatie van collega van LNE

Doel: begrijpen wat duurzame ontwikkeling is en dit gekaderd binnen de bredere doelstelling van de summerschool

We kaderden het begrip duurzame ontwikkeling en hoe duurzame ontwikkeling een kompas kan zijn bij het ontwerp van gebiedsvoorstellen.

[Powerpoint-presentatie Duurzame ontwikkeling \(PDF\)](#)

SUMMERSCHOOL - OPEN SPACE

Methodiek: open agenda werkateliers

Doel: de studenten stelden de inhoud van het debat samen en bepaalden zo de onderwerpen voor een discussie

We kozen er bewust voor om voor de verschillende werkateliers op voorhand geen thema's vast te leggen. De multidisciplinaire samenstelling van de groep studenten zorgt ervoor dat er veel ruimte nodig is voor spontane interacties. Het gesprek of de focus was niet te voorspellen. We kozen daarom voor een 'open space-methodiek'. Elke dag bouwden we verder op het resultaat van de dag voordien. Dankzij 'visual harvesting' en het verzamelen van conclusies op talrijke flappen zorgden we voor een overzicht voor iedereen.

Tijdens plenaire sessies werd bewust ingezet op het samen bepalen van de agenda van de volgende sessie en het delen van ervaringen van het voorgaand werkatelier. Het is een vaststelling dat plenaire sessies vaak abstract verlopen én sommige studenten dan het concrete of het verdiepende missen. Toch is het voor andere studenten een kans om een gemeenschappelijke basis te vinden voor hun ideeën en naar een consensus toe te werken.

SUMMERSCHOOL - FOODBUILDING

Methodiek: samen pizza's bakken met lokale kruiden

Doel: verbinden met eten

Vanuit de idee dat 'eten kan verbinden' besteedden we veel aandacht aan de eetmomenten. Alle catering voorzagen we in het gebied zelf. Een 'lunch sur l'herbe', een barbecue in de oude molen van Herkenrode, alsook een foodbuilding.

Tijdens deze foodbuilding konden studenten het gebied op een andere manier ervaren. Ze bakten pizza's in een oude bakoven, en ze gingen hiervoor wilde ingrediënten zoeken (onder begeleiding van twee herboristen) in het gebied waarmee ze zelf o.a. pesto's maakten voor de pizza.

SUMMERSCHOOL - SPEEDDATE

Methodiek: speeddate

Doel: kennismaken en verwachtingen in kaart brengen

Bij de start van de summerschool organiseerden we een speeddate. Elke student koos drie 'dates' waarmee hij of zij wel een kennismakingsbabbel wilde hebben.

Nadien gingen we in een grote kring staan. Aan de studenten vroegen we (1) te vertellen wat hun verwachtingen zijn van de summerschool, (2) de bal te gooien naar een andere student waarbij ze hun naam en opleiding vermelden en (3) wat ze reeds wisten over deze student. Nadien noteerden we de verwachtingen op een flap.

SUMMERSCHOOL - PIONIEREN

Methodiek: terreinverkenning door pionierservaring

Doel: kennismaking met het gebied zonder voorkennis

Een pionierservaring opdoen betekent dat je even alle voorgaande indrukken en ideeën loslaat en onbevooroordeeld naar het gebied kijkt. Als pionier kan je nieuwe grenzen verleggen. De studenten kregen drie verschillende 'pionnen' mee: wat zie ik, wat voel ik en wat wil ik. Op basis van hun pionierservaring én/of hun gesprek én/of hun eigen ervaring noteerden ze een top 3 van ervaringen. Ze schreven op iedere pion één belevingsbeeld dat bij hen opkwam.

Na het pionieren kwamen de studenten terug samen in kleine groep van +/- 10 personen. In de vorm van een contemplatieve dialoog gaan de studenten aan de slag met de pionierservaringen. In een eerste ronde vertelde de student wat hij/zij heeft waargenomen. In een tweede ronde citeerde elke deelnemer iemand anders van de groep, en voegde er desnoods iets bij. In een derde ronde gaf de facilitator een synthese van het gesprek en vulde de groep indien nodig aan.

SUMMERSCHOOL - PLENAIRE SESSIES

Methodiek: plenaire terugkoppeling van ervaringen en outcome

Doel: afstemmen van ideeën op elkaar en optimaliseren van proces

Iedere ochtend en namiddag sloten we af met een plenaire sessie om zo de groeps-sfeer optimaal te houden en de neuzen in dezelfde richting te krijgen en/of ruimte te geven aan verschillende meningen. De plenaire sessies gaven ruimte voor o.a.:

- het delen van bevindingen
- het afstemmen van ideeën
- strategiebepaling
- het blootleggen van knelpunten
- ...

BOUWSTENEN

SUMMERSCHOOL - WERKATELIERS

Methodiek: vrije werkruimte

Doel: verder vormgeven van ideeën

Tijdens de vrije werkruimte konden de studenten in groep verder werken aan hun ideeën, en ook steeds advies vragen bij de aanwezige experts.

We voorzagen veel vrije werkruimte tijdens deze summerschool, vanuit de idee dat we zelfsturing belangrijk vonden.

SUMMERSCHOOL - INSPIRATIEWORKSHOP

Methodiek: lezing + workshop

Doel: aan de hand van de inhoud van de lezing in groepjes reflecteren over het gebied

Twee experts met veel praktijkkennis kwamen aan het woord: Johan Van den Bosch, regionaal landschap Hoge Kempen, over biodiversiteit en gebiedsontwikkeling en Sarah Martens, Universiteit Hasselt, over capaciteitsopbouw. Nadien deelden we de studenten op in twee focusgroepen waarin we een aantal vragen stelden.

Focusgroep: multifunctionaliteit en keuzes

Welke functies kenmerken dit gebied en welke functies verdienen maximale aandacht? Is het nuttig om de functies van Curange-les-Bains te rangschikken en te prioriteren? Welke functies verdienen volgens jou een maximale bescherming en extra investering door de overheid of zijn alle functies gelijkwaardig? Als leidraad gebruikten we de pictogrammen met de functies die groenblauwe infrastructuur kan vervullen uit het green4grey project.

[Functies van groen-blauwe infrastructuur \(PDF\)](#)

Focusgroep: de rol van het ontwerp en de participant

Hoe kunnen we binnen een tijdspanne van vier dagen een keuze maken in een duurzaam evenwicht tussen functies? Welke rol hebben wij als deelnemer van de summerschool, welke rol hebben de andere actoren (bewoners ...)? Hoe kunnen we binnen onze tijdspanne een toekomstbeeld verbeelden dat actoren inspireert en tot nadenken aanzet? Welke aanpak voor afweging van functies is voor dit gebied op lange termijn aangewezen?

De twee experts namen tenslotte het woord en gaven hun advies aan de studenten.

SUMMERSCHOOL - VISUAL HARVESTING

Methodiek: twee experts in 'visual harvesting'

Doel: visualiseren van ideeën, samenvatten van een kernboodschap, vertalen van ideeën naar een breed publiek

Tijdens de week waren er op strategische momenten twee visual harvesters aanwezig. Zij capteerden de ideeën en visualiseerden ze. Aangezien we de summerschool afsloten met een publieksmoment was deze grafische vertaling van ideeën ook een handig communicatie-instrument.

BOUWSTENEN

SUMMERSCHOOL - STORYTELLING

Methodiek: de juiste vragen stellen aan studenten om tot een integraal verhaal te komen

Doel: verhalend brengen van gebiedsideeën en voorstellen

De studenten legden we naar het einde van de summerschool een aantal vragen voor die hielpen bij het verder verfijnen van hun idee en het inpassen van hun idee in een verhaal. De uiteindelijke verhalen waren onderdeel van hun presentatie tijdens het Buurtlab@Curange.

SUMMERSCHOOL - IDEEËNMAPPING

Methodiek: in groep aan de hand van een fiche nadenken over hun projectidee en aansluiting vinden bij anderen

Doel: vormen van groepjes met een bepaalde 'scope'

De studenten kregen de mogelijkheid om een onderwerp en idee te formuleren waarin ze zich tijdens de summerschool wilden verdiepen. Ze kregen hiervoor een fiche waarin ze volgende aspecten konden invullen:

- hun naam en een onderwerp/idee
- omschrijving van de huidige situatie
- een doelstelling formuleren (wat wil je bereiken? wat wil je veranderen?)
- wat zijn mogelijke oplossingen/opties?
- welke hulpbronnen heb je nodig?
- welke acties ga je ondernemen?

Tot slot koppelden de studenten hun ideeën plenair terug. Op basis van de verschillende ideeën vormden we organisch groepjes die het verdere traject van de summerschool samen konden doorlopen.

SUMMERSCHOOL - COMMUNICATIE

Methodiek: communicatie als wezenlijk onderdeel van de summerschool

Doel: communicatie over de summerschool en het buurtlab@curange

Van meet af aan vormde zich ook een groepje studenten die de communicatie van het proces op zich nam. Aangezien we de week afgesloten met een publiek moment, nl. een buurtlab, was communicatie een belangrijk onderdeel. Op voorhand stelden VLM en LNE enkele basisproducten op. Zo lanceerden we de #curangelesbains op twitter, hadden we een flyer, een facebookpagina, een ontwerp voor een persbericht, enz.

De studenten kregen vooral veel vrijheid om de flyer uit te werken, zelf een persbericht te schrijven, de facebookpagina te promoten, enz. Bovendien ontwikkelden ze een communicatiestrategie voor het buurtlab. Zo leidden ze de sprekers in, lanceerden ze een wedstrijd voor de beste projectvoorstellen, richtten ze het buurtlab organisatorisch in, enz.

SUMMERSCHOOL - CAFE CURANGE

Methodiek: presentatie + gesprekken rond thematafels

Doel: verdieping gebiedskennis - studenten krijgen op een informele manier inzicht in potenties en knelpunten in het gebied

Café Curange vond plaats in een café in het gebied (een oude molen). Via een officiële uitnodiging betrokkenen we enthousiastelingen en gebiedskenners uit de buurt om aan Café Curange te participeren. Na een algemene introductie over het gebied verzamelden we de aanwezigen aan 4 thematafels: natuur, erfgoed, landbouw en buurtwerking. Per tafel waren er telkens 2 of meer gebiedskenners aanwezig. De gebiedskenners gaven eerst een presentatie van hun thema. Nadien konden de studenten vragen stellen.

Na een eerste ronde schoven de studenten door. Ze konden kiezen uit 3 tafels al naargelang van hun interesse. We eindigen de avond met een groepsgesprek rond een aantal vragen.

[Uitnodiging Café Curange \(PDF\)](#)

SUMMERSCHOOL - BUURTLAB@CURANGE

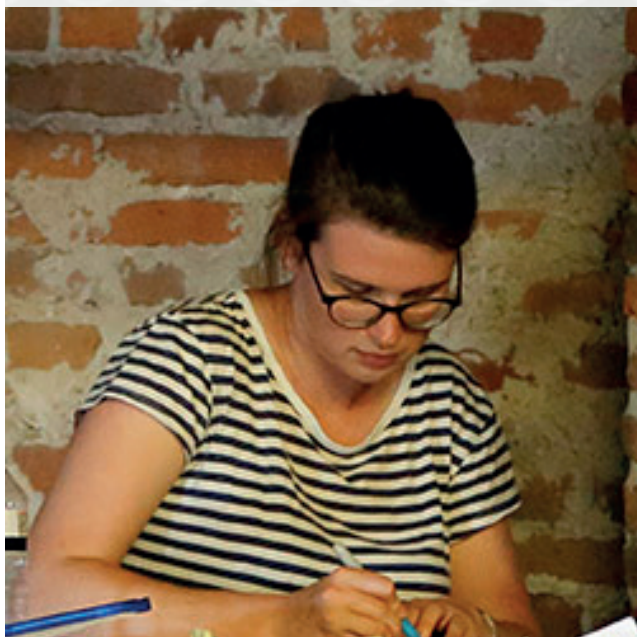
Methodiek: buurtlab voor de buurtbewoners

Doel: informeren/interactie van/met buurtbewoners over de ideeën i.v.m. Curange

Tijdens het buurtlab, meteen ook het einde van de summerschool, deelden studenten hun visie en ideeën met de buurt.

Het buurtlab startte met een introductie en een toelichting van het ruimere kader. Nadien brachten de studenten hun ideeën aan de man via een 'markt'. 'Wat als'-boodschappen zorgden voor een inspiratie voor de toekomstige bewoners, beleidsmakers, enz. De bezoeker kon ieder idee dat hij goed vond water geven.

[Uitnodiging Buurtlab@Curange \(PDF\)](#)

SUMMERSCHOOL - EVALUATIE

Methodiek: vragenlijst voor experts en studenten

Doel: zicht krijgen op positieve ervaringen en leerpunten; studenten stil laten staan bij hun leerervaring, en hen 'dieper' laten leren door reflectie.

We stelden een open vragenlijst samen voor de expert en voor de student. Van de 19 experts vulden er 12 de vragenlijst in. Voor de studenten was de reflectie een verplicht onderdeel van de summerschool. De brug tussen ervaring en leren wordt niet vanzelf gelegd, maar vereist een kritisch reflectieproces. De resultaten worden verder in deze brochure besproken.

[Evaluatie expert \(PDF\)](#)

[Evaluatie student \(PDF\)](#)

OOGST

POP-UP

WATER-RIJK

TRAGEWEGEN@CURANGE

CURANGE 2050

IDENTITEIT

CURE-ALL-LES-BAINS

TOEKOMST?

AMBITIES

BOUWSTENEN

OOGST

ERVARINGEN

CONTACT

TOEKOMST?

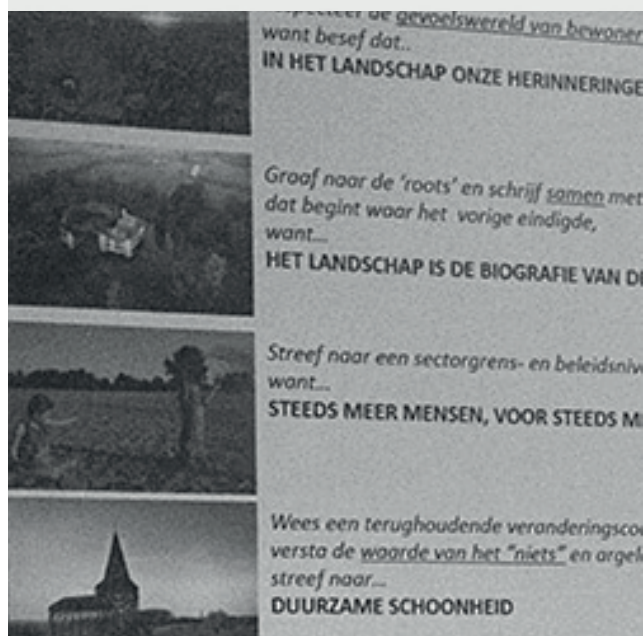
Een multifunctionele toekomst voor Curange?

De studenten kregen als opdracht om een duurzaam evenwicht te zoeken tussen de verschillende functies en opportuniteiten van het gebied Curange les Bains, en dat bleken er heel wat te zijn.

Multifunctionaliteit als principe bij de inrichting van open ruimte gebieden, betekent dit dat we zoveel mogelijk functies gaan combineren om (het draagvlak voor) de instandhouding van open ruimte te verzekeren? Of willen we met een prioritering van functies net duidelijke ruimtelijke keuzes maken? Het antwoord van de studenten houdt de kerk in het midden: Curange les Bains als sociaal en ruimtelijk verbingsgebied.

[Een multifunctionele toekomst voor Curange \(PDF\)](#)

IDENTITEIT

Een identiteit voor Curange-Les-Bains

Identiteit: Water als verbindend element tussen verleden en toekomst

Wie: Adinda Claesen en Floor Hendrickx

- Toelichting op Buurtlab@Curange
- Vanwaar deze keuze?
- Hoe hebben de inhoudelijke lezingen geïnspireerd?

Water heeft een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis van dit gebied en bepaalt vandaag de ontwikkelingskansen die er liggen. De aanwezigheid van de Demer was de reden van historische vestiging (Cisterciënzers) en welvaart. Een hele tijd later vormde het kanaal een attractieve zwemomgeving voor de Hasselaars.

Vandaag zijn de Demer en het kanaal nog steeds belangrijke ruimtelijke elementen. Ze vormen de kapstok van fietsverbindingen tussen Hasselt en het omliggende open ruimte gebied. En we vinden er misschien niet de topnatuur van Limburg, maar het gebied biedt wel veel verbindingsmogelijkheden voor flora en fauna. Kortom, water had in het verleden een sterk verbindend karakter op sociaal, ruimtelijk en ecologisch vlak en biedt vandaag en in de toekomst vele (nieuwe) kansen voor verbinding.

[Een identiteit voor Curange-Les-Bains \(PDF\)](#)

CURE-ALL-LES-BAINS

Buitenactiviteiten in het groen voor iedereen met de Demer als 'blauwe draad'

Wie: Vincent Put, Sarah Pattyn, Astrid Kranzen, Nymfa Van Hout en Wies Vanstockem

- Speelzone@Curange
- ZorgCSA@curange
- Rustennatuur@Curange
- Kajak@Curange

Met Cure-all-les-bains willen de studenten in Curange buitenactiviteiten in het groen aanbieden. Door de ontwikkeling van deze activiteiten willen ze van Curange een voor alle Hasselaars belangrijke en aantrekkelijke publieke ruimte maken. Zo willen ze Curange als groene ruimte in de stadsrand vrijwaren voor de toekomst. De doelgroep die ze willen bereiken is dan ook breed (vandaar 'Cure-all'), waaronder ook sociaal zwakkeren.

Bij de ontwikkeling van de activiteiten vertrekken ze van de identiteit 'water'. Ze denken aan een speelzone, een zorg-CSA, ontmoetingsplaatsen, natuur-ontwikkeling met zwemmogelijkheid en kajak op de Demer. Alle voorstellen hebben als doel terug dynamiek in het gebied te brengen. Door deze recreatieve invulling leggen ze ook een link met de dynamiek van het gebied in het verleden (o.a. kanaalzwemmers, de sociale functie abdij,...).

[Cure-all-les-bains \(PDF\)](#)

CURANGE 2050

The next big thing are many small things

Coöperaties en lokale initiatieven voor een verbonden gemeenschap

Wie: Adinda Claesen en Floor Hendrickx

- Energieopwekking door waterkracht, via coöperatie
- Aquaponics

Dit gebiedsvoorstel vertrekt vanuit het uitgangspunt dat een duurzame toekomst voor Curange-Les-Bains in 2050 een toekomst is waarbij de buurtbewoners zelf kleine lokale initiatieven opstarten, waarbij het gemeenschappelijke karakter voorop staat. Sociale cohesie, een verbonden gemeenschap staat daarbij centraal. De studenten denken dat initiatieven voor een verbonden gemeenschap de grootste slaagkans hebben als er een link is met het verleden van het gebied, omdat buurtbewoners zich daar sowieso het meest betrokken bij voelen.

Inspiratie voor dit voorstel hebben ze gehaald in het verre verleden, toen de abdij een centrale rol speelde in de lokale gemeenschap. Ze willen met hun voorstellen 'Aquaponics' en 'Energieopwekking via coöperatie' deze gemeenschapsfunctie terug tot leven roepen.

[Curange 2050 \(PDF\)](#)

TRAGE WEGEN@CURANGE

Verbinden van Hasselt, Herkenrode en De Wijers

Wie: Louise Hofman en Melchior De Witte

- Tragewegen@curange

Met dit plan voor trage wegen willen de studenten een netwerk creëren dat het stadcentrum van Hasselt met Herkenrode en het kerngebied van de Wijers verbindt.

De kernwoorden zijn verbinden, beschermen, beleven, toegankelijk maken. Ze willen de vallei van de Demer toegankelijker maken en de barrière die het Albertkanaal vormt verkleinen. Ze hielden hierbij rekening met historische assen en belevingsvolle plaatsen.

[Trage wegen@Curange \(PDF\)](#)

WATER-RIJK

Water voor een verbindende, lerende en zorgende gemeenschap

Wie: Saloua El Boustani en Kim Thomassen

- Educatie&Ontmoeting@Curange

Met 'Waterrijk' willen deze studenten een voorstel aanreiken dat het potentieel van het gebied benut om terug aan gemeenschapsvorming te doen. Het doel is om terug te keren naar de verbindende en zorgende gemeenschap die de abdij site ooit was. Educatie en het stimuleren van ontmoetingen (tussen jong en oud, ziek en gezond, bezoeker en buurtbewoner, stadsmus en landbouwer,...) zien ze daarbij als het middel. Water gebruiken ze als het centrale thema.

Deze studenten willen het potentieel van het gebied (biodiversiteit, geschiedenis, water, kennis) in de kijker zetten op een 'leerrijke' manier, en tegelijkertijd activiteiten voorstellen die inspelen op alle zintuigen. Ze reiken verschillende voorstellen aan, waaronder een waterspeeltuin, een zintuigenpad, een molen met waterkracht en een uitkijktoren. Met deze voorstellen willen ze de sociale cohesie versterken, en dit op een inclusieve manier.

[Water-rijk \(PDF\)](#)

POP-UP

Tijdelijke interventies in de open ruimte als trigger voor ontmoeting en buurtinitiatief

Wie? Mara Miniaci en Lise De Clerck

- Pop-up?
- Pop-upbegraafbos

Met de uitwerking van een methodiek voor pop-ups in de open ruimte dragen de studenten bij aan de verbindende rol die het gebied kan spelen. Een pop-up is vooral een sociaal gebeuren, een manier om mensen, al dan niet uit de buurt, samen te brengen en te verbinden.

Ze zien de pop-up als een ideale manier om het gebied op kaart te zetten, en het anders laten te beleven door de buurt ('wat als...?'). Door er een creatieve twist aan te geven willen ze de buurt oproepen tot actie. De studenten werkten ook 1 concreet pop-upconcept uit voor Curange: een begraafbos nabij het bestaande Hasseltse geboortebos.

[Pop-up \(PDF\)](#)

ERVARINGEN

GROEI/PERSOONLIJK

GROEI/MAATSCHAPPELIJK

VRIJHEID

EINDRESULTAAT

ROL FACILITATOR/EXPERT

INTERDISCIPLINAIR

DOELSTELLING

PROCESWEEK

AMBITIES

BOUWSTENEN

OOGST

ERVARINGEN

CONTACT

PROCESWEEK

Ervaring

- studenten geven door hun enthousiasme het gebied extra zuurstof en een positief imago
- het experimenteel karakter geeft ruimte voor improvisatie
- een getimed programma werkt positief
- ontspannen momenten zoals foodbuilding zijn belangrijk voor de sfeer
- het is belangrijk om tijdens de laatste jaren de disciplinaire tradities te doorbreken
- studenten komen in aanraking met hele concrete maatschappelijke vraagstukken en een mogelijk toekomstig werkveld
- zelfsturende workshops leren studenten om zelfstandig te handelen

Leerpunten

- eventueel wat meer ademruimte voorzien
- eventueel wat meer ruimte voor inhoud zoals werkvormen die inhoudelijke diepgang centraal zetten
- eventueel wat meer ruimte inbouwen voor binding met het gebied
- eventueel de summerschool verlengen
- minder lang divergeren, sneller convergeren
- meer ruimte voor kleine groepen en individueel denken versus plenair
- meer ruimte voor het individu t.o.v. de groep
- nog duidelijker de verwachtingen afspreken tussen organisatoren, om doelgerichter te kunnen werken

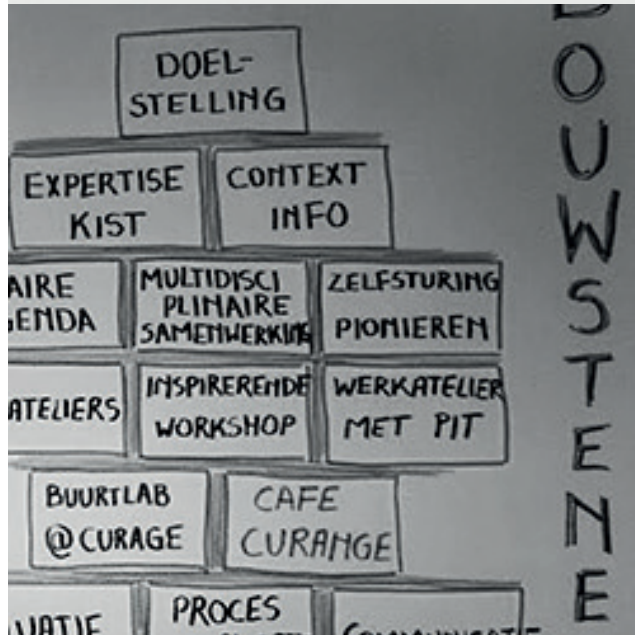
INTERDISCIPLINAIR

Ervaring

- het interdisciplinaire verloop goed en vormde duidelijke meerwaarde
- studenten leren kijken naar verschillende/andere invalshoeken
- $1 + 1 = 3$
- de studenten ervaren een meerwaarde van hun eigen discipline
- iedere student vond uiteindelijk zijn/haar rol/plek tijdens de week (in sommige groepjes al beter dan in andere)
- vlot groepsgebeuren
- eindresultaat duidelijk interdisciplinair geïnspireerd
- studenten werden geïnspireerd door andere opleidingen
- studenten leerden van elkaar

Leerpunten

- een korte voorstelling van een opleiding of student kan versterkend zijn (biedt mogelijkheden om kennis van student te accentueren t.o.v. groep)
- duiding door de organisatie waarom deze opleidingen betrokken zijn, wat hun meerwaarde kan zijn (zo krijgen studenten sneller zicht op hun rol)
- niet iedereen begint met gelijke kennis over gebiedsontwikkeling – eventueel nadenken of er voortrekkers, leiderfiguren nodig zijn
- aanvaarden dat proces langzamer loopt
- zorgen dat studenten uit de ontwerprichting ook de meerwaarde zien van andere disciplines

DOELSTELLING VAN DE SUMMERSCHOOL

Ervaring

- de opdracht was helder
- duidelijke projectie van de doelstelling – hing op aan muur
- tijdens de week geregeld herhaling van de doelstelling
- de doelstelling gaf ruimte voor toegepaste denkers en meta-denkers

Leerpunten

- de doelstelling mogelijk nog gerichter formuleren door een aantal randvoorwaarden in te bouwen
- de doelstelling verduidelijken door een fiche met onderliggende vragen. Bijvoorbeeld: Wat verstaan we onder duurzaam? In deze fiche zou dan kunnen staan: Welke acties onderneem je om de biodiversiteit te versterken? Welke materialen gebruik je, hou je hierbij rekening met circulaire economie? Heb je nagedacht over de kwetsbaarheid van bepaalde delen van dit gebied in functie van een recreatieve invulling? Zijn het sociaal- rechtvaardige voorstellen en is er een draagvlak voor?

ROL VAN FACILITATOR/EXPERT

Ervaring

- de rol van de expert en de intentie zijn op voorhand duidelijk gecommuniceerd
- expertisekist (expertenbevraging) is goed onthaald en was een fijn uitgewerkte methodiek
- de meeste experts hadden het gevoel positief te kunnen bijdragen

Leerpunten

- de expertenbevraging was beter één expliciet doel binnen één of meerdere sessies dan een vrije keuze (nu weinig vraag door student, vooral inmenging door expert)
- expertenpanel beter bundelen in het programma i.p.v. 'va et vient' van experts

INHOUDELIJKE VRIJHEID BIJ DE STUDENT

Ervaring

- de meeste experts vonden dat de studenten er goed mee omgingen (in bepaalde groepjes al beter dan in andere).
- soms was een intermezzo, sturing of confrontatie wel nodig, maar over het algemeen werd de inhoudelijke vrijheid positief bevonden door experts.

Leerpunten

- inhoudelijke vrijheid is een subjectief gegeven. De meesten zijn voorstander, enkelen plaatsen kanttekening. Eén expert vond de inhoudelijke vrijheidsgraad te groot.

EINDRESULTAAT

Ervaring

- de resultaten waren voor meeste experts positief
- de resultaten zijn meer dan groene ideeën. Het interdisciplinair karakter is duidelijk herkenbaar.
- de eindresultaten zijn bruikbaar voor toekomstige ontwikkeling en planvorming.
- het eindresultaat is herkenbaar voor een breed publiek
- vanuit studenten richting ontwerp: inzicht dat er andere manieren zijn om met bewoners te communiceren dan met een ontwerpplan

Leerpunten

- geen eindresultaat van specialistenteam, generieker, minder diepgang. Als je dit wenst, dan zet je beter een groep specialisten samen.
- het gericht omschrijven van je einddoelstelling is waarschijnlijk positief voor je eindresultaat
- beperkte creativiteit of afwisseling bij het in beeld brengen van hun ideeën; dat kan je aanwakken door creatieve mogelijkheden aan te reiken

GROEI IN PERSOONLIJKE VAARDIGHEDEN

Volgens de studenten

Ervaring

- groter geheel zien, rode draad ontdekken
- creativiteit – los van kaders denken
- brainstormen
- sociaal vaardigheden, open gesprek voeren
- overleggen
- participatief ontwerp
- samenwerken
- assertiviteit
- toekomstdenken
- open houding
- overtuigen
- luisteren
- visualiseren van ideeën
- communiceren over ideeën met buurt

Leerpunten

- zorgen dat voldoende kennis over het gebied wordt meegegeven

GROEI IN MAATSCHAPPELIJKE VAARDIGHEDEN

Volgens de studenten

Ervaring

- kennis en toepassen van duurzame ontwikkeling (vergroening, leefbaarheid, ...)
- belang van participatie
- bredere visie op de wereld
- inclusief denken
- geloof in individuele veranderingskracht

CONTACT

De Vlaamse Landmaatschappij en het voormalige Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, vandaag Departement Omgeving (Ecocampus) zetten deze summerschool gezamenlijk op.

Een prangende vraag?

anke.knapen@vlm.be

katrien.monden@vlaanderen.be

DEPARTEMENT
OMGEVING

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

AMBITIES

BOUWSTENEN

OOGST

ERVARINGEN

CONTACT